Oświadczenie złożone
przez senator Ewę Monikę Kaliszuk
na 22. posiedzeniu Senatu
w dniu 7 listopada 2024 r.

Oświadczenie skierowane do minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszki Dziemianowicz-Bąk

Oświadczenie dotyczy pieczy zastępczej w Polsce.

Coraz częściej docierają do nas informacje, że w Polsce brakuje rodzin zastępczych, że pieczę zastępczą w Polsce dotyka już nie kryzys, a agonia. Po rządach Zjednoczonej Prawicy dostaliśmy w spadku absolutną zapaść w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przy czym piecza zastępcza to nie hasło, a szansa na drugi dom i szczęśliwe dzieciństwo dla tych młodych ludzi, których bezpieczeństwo zostało zagrożone.

Według danych GUS na koniec 2023 r. w pieczy zastępczej przebywało ponad 75 tysięcy dzieci – 58 tysięcy w pieczy rodzinnej, ponad 17 tysięcy w pieczy instytucjonalnej. W porównaniu z danymi z roku 2022 liczba dzieci przebywających w pieczy zwiększyła się o 3,5%. Rodziny spokrewnione stanowiły tu ponad 63%, rodziny niezawodowe 30%, a rodziny zawodowe tylko 5,8%. Jak wskazuje raport NIK z 2022 r., „dominującym problemem w rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej był i nadal jest brak kandydatów do pełnienia tej funkcji". W ocenie izby taki stan rzeczy wynika przede wszystkim z niedostatecznego wsparcia państwa dla istniejących rodzin zastępczych.

Cieszę się ze zmian, jakie nastąpiły z chwilą wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zastrzyk wsparcia z Funduszu Pracy, dzięki któremu osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych zawodowych i prowadzące rodzinne domy dziecka otrzymały dodatki do wynagrodzeń, jest ogromnie ważny i na pewno stanowi krok naprzód. Musimy jednak zbudować solidny fundament, dać istniejącym rodzinom zastępczym wsparcie, poczucie zrozumienia, stworzyć sprzyjające warunki ku temu, aby rodzicielstwo zastępcze nie było domeną tylko najbardziej zdeterminowanych. Funkcjonujące obecnie rodziny zastępcze potrzebują wsparcia systemowego w zakresie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, w tym psychiatrii dziecięcej, dostępu do diagnostyki specjalistycznej, organizacji warsztatów integrujących dla małoletnich i wyjazdów wypoczynkowych, funduszu stypendialnego dla podopiecznych pieczy, opieki wytchnieniowej dla rodziców. Potrzebują także wsparcia dla usamodzielniającej się młodzieży w chwili opuszczenia pieczy i wsparcia wielu innych elementów ich działania, które często traktowane są różnie – w zależności od możliwości czy też woli danego samorządu. Prowadzenie rodzinnych domów dziecka, zapewnianie opieki jako rodzina zastępcza to prawdziwa misja wymagająca poświęcenia i wielkich pokładów empatii, ale bez wsparcia państwa i organizatorów pieczy nie osiągniemy oczekiwanych efektów.

Zwracam się do pani ministry z prośbą o przekazanie informacji na temat stopnia zaawansowania prac związanych z zapowiadaną reformą systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, wskazania elementów czy też zakresów tematycznych, nad którymi pracuje zespół roboczy w tym zakresie, oraz planowanego terminu wprowadzenia zmian prawnych. Będę również wdzięczna za informację, czy w zespole roboczym znaleźli się, z głosem doradczym, przedstawiciele rodziców zastępczych.

Ewa Monika Kaliszuk